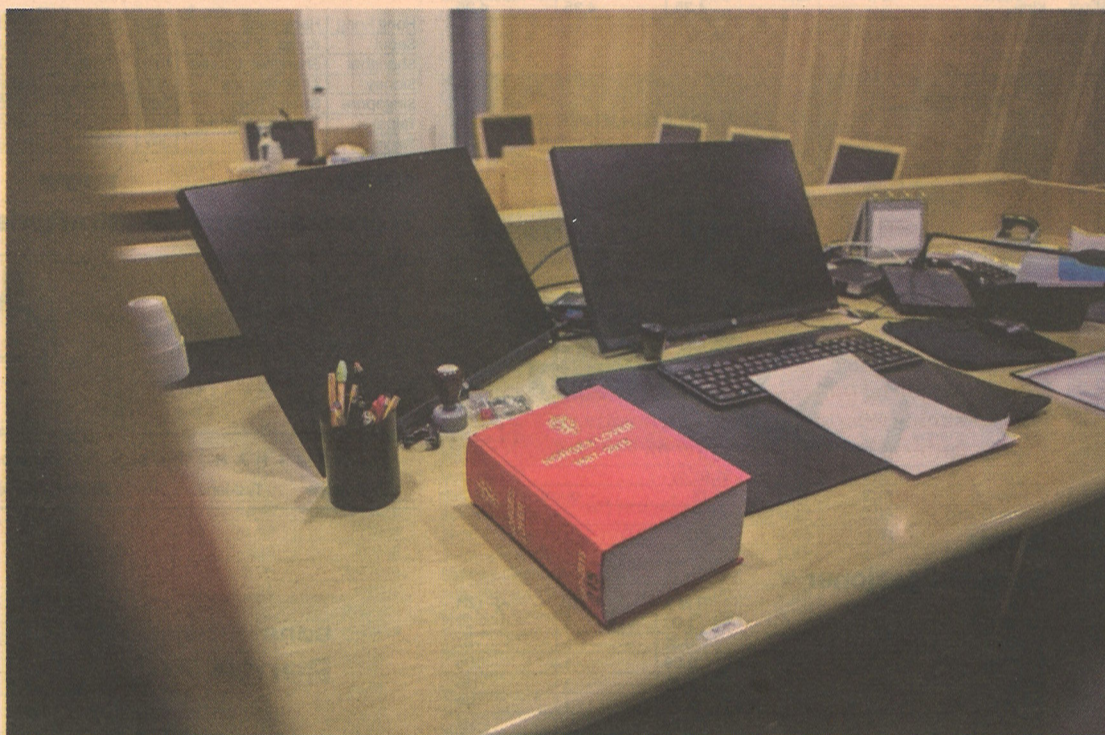

Innlegg Tom Sørum og Jan Gunnar Ness

Lovforslag om rentekutt kan endelig gi full erstatning for skader

Hardt skadde ungdommer har vært nødt til å søke Høyesterett om hjelp for få en rettferdig erstatning. Etter 26 år lytter regjeringen omsider til Høyesterett og foreslår en lovendring.

↑ I erstatningsutmåling etter alvorlig personskade er kapitaliseringsrenten en viktig faktor. Renten er blitt regulert to ganger de siste 30 årene. Den eneste mulighet til å få dette gjort, har vært å få Høyesterett til å behandle spørsmålet. Foto: Javad Parsa

Jan Gunnar Ness, og Tom Sørum, begge advokater i Advokatfirmaet Ness Lundin

↑ Tom Sørum.

↑ Jan Gunnar Ness.

● Nå har Justisdepartementet lagt frem et lovforslag om å fastsette en forskrift som regulerer kapitaliseringsrenten i erstatningsoppgjør. Det er i samsvar med Høyesteretts gjentatte oppfordringer siden 1984.

Ventetiden har etter all sannsynlighet ført til at en rekke alvorlig skadde personer har fått utbetalt for lav erstatning i Norge. Det på tross av lovgivers uttalte målsetning om at skadelidte skal sikres full erstatning.

I erstatningsutmåling etter alvorlig personskade er kapitaliseringsrenten en viktig faktor. Renten er blitt regulert to ganger de siste 30 årene. Den eneste mulighet til å få dette gjort, har vært å få Høyesterett til å behandle spørsmålet, noe som er tungvint og kostbart – og de færreste har råd til eller orker det.

Nå griper Justisdepartementet inn: 30. august sendte departementet på høring forslag til endring av skadeserstatningsloven (§ 3-9). Forslaget er at man vil ha en egen kapitaliseringsrente for erstatning etter personskade. Den skadde skal altså slippe å gå til domstolen for å få den fastsatt. Høringsfristen er 2. desember.

I Norge er det lang tradisjon for at domstolene utmåler erstatningen, det vil si fast-

setter kapitaliseringsrenten som skal benyttes. Det er imidlertid klart at dette i første rekke reiser fagøkonomiske, ikke juridiske spørsmål. Det er økonomene som har best forutsetninger for å vurdere hva sannsynlig fremtidig realavkastning av en antatt investering vil kunne ha.

Høyesterett forvalter tross alt jusen i

Skadelidte er derfor tjent med at renten settes så lavt som mulig, mens de som utbetaler erstatningen, typisk forsikringsnæringen, er tjent med at renten settes høyest mulig

Norge, ikke Oljefondet.

Lovgiver har likevel frem til nå lagt oppgaven til domstolene, og da med Høyesterett i spissen. Det har derfor vært rettens tunge lodd å fastsette renten.

Det uheldige i denne praksisen ble tatt opp av Personskadeforbundet LTN allerede i 1984. Forbundet anmodet om at renten skulle fastsettes ved forskrift etter råd fra

økonomer. Høyesterett selv har også påpekt at fastsettelsen av renten bør gjøres av lovgiver, etter råd fra økonomer.

På debattplass i Dagens Næringsliv ble dette temaet belyst i mars. To professorer ved Norges Handelshøyskole kritiserte Kreutzer-dommen fra 2014 i innlegg i DN 6. mars. De påpekte at Høyesterett brøt Grunnloven da den la til grunn fire prosent kapitaliseringsrente – og dermed ikke gir skadelidte full erstatning for tapet.

Den såkalte kapitaliseringsrenten brukes for å beregne erstatning for fremtidige tap. Rentens størrelse har stor betydning for alvorlig skadde får utbetalt i Norge. Dagens system har særlig rammet de hardest skadde, som blir satt under vergemål.

Det bryter med prinsippet i skadeserstatningsloven om at skadde skal få «full erstatning» (§ 3-1).

Desto høyere denne renten settes, desto lavere blir skadelidtes erstatning, omregnet til nåverdi. Skadelidte er derfor tjent med at renten settes så lavt som mulig, mens de som utbetaler erstatningen, typisk forsikringsnæringen, er tjent med at renten settes høyest mulig.

En prosentsats lavere rente vil utgjøre en betydelig økning i erstatningsutbetalingen til hardt skadde unge.

Frem til 1993 var rentesatsen på seks prosent – den skadde måtte altså oppnå en avkastning (rente) på åtte-ni prosent for å beholde verdien av erstatningen

I 1993 ble så spørsmålet behandlet av Høyesterett, som reduserte renten til fem prosent. Det ble uttalt at lovgiver, etter råd fra økonomer, burde fastsette renten. 20 år senere hadde ikke ingenting skjedd. Med den endringen som hadde vært i kapitalmarkedet siden 1993 var tiden overmoden for å vurdere renten på nytt, i den såkalte Kreutzer-saken.

Høyesteretts flertall fastsatte kapitaliseringsrenten til fire prosent, som innebar en økning av den fremtidige erstatningen til Kreutzer med cirka 20 prosent.

I dommen uttalte Høyesterett at deres manglende økonomiske kompetanse tilsa at de ikke foretok større endringer sammenlignet med tidligere praksis. Det er grunn til å tro at denne «forsiktighetslinjen» ga seg utslag i at renten bare ble redusert til fire prosent.

I dommen gjentok Høyesterett sin anmodning fra 1993 om at lovgiver burde fastsette renten. Siden har Personskadeforbundet og juridisk fagmiljø bedt departementene om dette.

Det er gledelig å se at Justisdepartementet endelig følger Høyesteretts oppfordring. Det beklagelige er at ventetiden etter all sannsynlighet har ført til at en rekke skadelidte har fått utbetalt for lav erstatning.